

The background of the slide is a photograph of a bird, likely a gannet, in flight over a body of water. The bird is white with a long neck and is captured in a dynamic pose, with its wings spread and its head turned back. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue with some white clouds. The overall image has a soft, slightly blurred quality.

Rehabilitering av oljeskadede fugl

MSc Karen Tvedt
Cand. scient Naomi Paulsen

©SWAN

Hva er rehabilitering?

- Målet er å skape et ”produkt”, dvs. tilbakeføre fuglen/dyret i god levedyktig stand
- Rehabilitering i dag er basert på over 30 års erfaring fra bl.a. IBRRC og IFAW
- Alle metodene er basert veterinærmedisinske grunnlag
- Bygger på faglig bakgrunn og vitenskaplig forskning

Hvorfor rehabilitere?

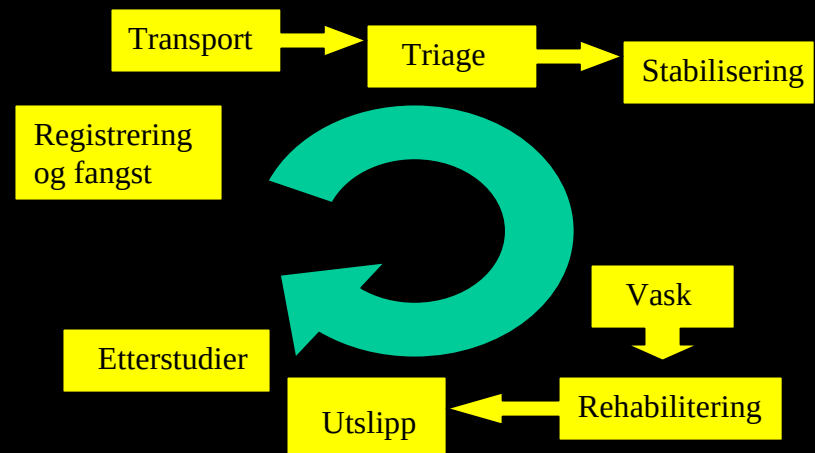
- Bevare populasjoner av vanlige og truede arter
- Kunnskap kan brukes innen forvaltning
- Oljeskader er ofte menneskerelatert
- Ved ulykker o.l. blir lokalbefolkningen engasjert, og ønsker at noe skal gjøres
- Organisert rehabilitering gir bedre resultater
- Sjøfuglbestander opplever en sterk nedgang
- Økt menneskelig påvirkning på natur og miljø

Hvordan gjennomføres rehabilitering?

- Det viktigste er å stabilisere dyret
 - Væske, mat, evt. behandle sykdom
- Veterinærmedisinske krav må oppfylles for at rehabiliteringen skal kunne gjennomføres
- Oppfylle artskrav i forhold til vekt og adferd
- Human avliving vurderes dersom dyret ikke kan oppnå spesifikke krav i løpet av relativt kort tid
- Veterinærmedisinske krav bestemmer også når dyret kan gjennomgå vaskeprosessen
- Nye krav må tilfredsstilles før utslipp

Steg i rehabiliteringsprosessen av oljeskadd fugl fra fangst t.o.m. utslipp og etterstudier.

Stegene som bør vurderes i relasjon med hverandre er linket med piler

Hvorfor vanlige arter?

- Kunnskap fra vanlige arter kan, og er blitt brukt til å redde sjeldne, sårbare eller direkte truede arter
- Dersom kun sjeldne, sårbare arter skal prioriteres er vel sjøfugl i den kategorien
 - Unntak krever forkunnskap
- For dem som finner skadete dyr er det enkeltindividet som er viktig og ikke artens bestandsstørrelse.

Litt fakta om stress hos dyr

- Type og varighet av stress er avhengig av stressnivå og intensitet
- Stress identifiseres av
 - Vekttap i stress perioden
 - Redusert matinntak etter stress perioden
 - Normalt matinntak, men reduksjon i vekt
- Vekt og adferd overvåkes gjennom hele rehabiliteringsperioden
- Mange typer forskning påfører dyr noe stress e.g. radiomerking, fangst, ringmerking o.s.v.

Er rehabilitering etisk forsvarlig?

- Rehabilitering utsetter fuglen for noe stress
 - akutt/forbigående stress
 - eventuelt håndtering og stress minimaliseres
- Fugler er utsatt for stress til daglig fra f.eks. predatorer
- Oljetilsøling er i seg selv stress og vil kunne pine dyrene
- Skyting av oljeskadd fugl avslutter plagen for den fuglen som blir skutt forutsatt at skuddet dreper
- Skyting vil påføre stress for alle fugler i nærheten og mulig skremme nye fugler inn i oljesølet

Skyting

- “Ut frå fåren for feilskyting på grunn av sviktande artskunnskap, feilvurdering av den faktiske skaden, samt uro og stress som tiltaket kan føre til, vil fylkesmannen likevel sterkt rå frå at private eller offentlege nedskytingsaksjonar blir iverksette” – Fylkesmannen i Hordaland

<http://www.agderposten.no>

Innfangst

- Internasjonalt eksisterer det et trenet team som har ansvar for innfangst
- Det var hovedsaklig ornitologer som hadde ansvar for innfangst i Fredrikstad
- Liten erfaring i Norge på innfangst av oljeskadet og generelt skadet fugl
- Trenger trening av fagpersoner til denne oppgaven samt tillatelser

Lokale

- Krav til størrelse, strøm- og vannforsyning
- Lokale deles opp i seksjoner etter formål
 - Inntak
 - ”Intensive Care Unit” (ICU)
 - Oppholdsrom, oljete fugler
 - Vaske- og skyllestasjoner
 - Oppholdsrom, reine fugler
 - Uteareal med basseng

Spesiallaget bur

Inntak

- Temperatur
- Vekt
- Hode
- Kropp
- Vinger
- Registrering av oljeskaden
- Vitale organer
- Blod
- Videre plan

Toxiban, medisiner osv.

Blodprøver

Tubing

Vasking...

Skylling

Tørking

Basseng

Basseng

Utslipp på Herdla

Foto: PER H. FORSBERG

“Som for å takke for hjelpen (?) kom de fire tilbake i lav formasjon over Tangen”

Demokraten 31.3.06

Suksess? Avhengig av...

- Når dyret ankommer senteret
- Dyrets tilstand når det ankommer
- Dersom oljet – hvilke type olje...
- Hvor lenge dyret har vært skadet
- Antall dyr allerede på senteret
- Rehabiliterers kunnskap
- Personalets kunnskap, lokal kunnskap
- Tilgjengelige ressurser
- Samarbeid med myndigheter, organisasjoner, firma osv.

Fiskemåkestudie av A.T. Mjør

- Oppfølging av fiskemåker vinteren etter Rocknes ulykken
- Overlevelse er avhengig av alder
- Identisk alderssammensetning i kontroll og rehabilitert gruppe
- 16 observert i hver gruppe ($p = 1$) dvs. **identisk overlevelse**

Oljeutslippet i Glomma

OPPSUMMERING

- Totalt 61 fugler
- En knoppsvane som var sterkt avmagret, dehydrert og som ikke responderte på behandling ble avlivet.
- 4 stokkender ble avlivet – ikke pga. oljeskade, men skader de kom inn med i kombinasjon med generell dårlig allmenntilstand
- 2 ender døde – 1 pga. en gammel hodeskade og en pga. dårlig allmenntilstand
- Overlevelse på 86%
- Flere av de rehabiliterte svanene har blitt observert i ettertid, t.o.m. med unger...

IFAWs kommentarer

“Dødeligheten var svært lav. Dette skyldes i stor grad den lokale kapasiteten tilstede i Norge/Fredrikstad“

“Deres kunnskap forsikret at fuglene som ble tatt inn til rehabilitering gjennomgikk stabilisering og riktig oppfølging. De riktige tiltakene ble iverksatt for å forsikre fuglens overlevelse

“In contrast, during the recent response to an oil spill in Estonia there was no local capacity. By the time the IFAW team arrived on site many of the birds in care had been inappropriately treated and the mortality rate was very high. This highlights just how important it is to train local people to the highest possible standards during a spill”

Hvorfor ha et beredskap?

“Beredskap betyr at man er forberedt på å møte kritiske og uventede situasjoner”

- Økning i antall oljeutslipp fra 2003-2015
- Økt risiko i Nordland, Midt-Norge og Vestlandet
- 1981-2001 17 statlige aksjoner (skip)
- 1994-2003 registrert 896 utslipp fra skip
- 2500 uhellsutslipp av olje de siste 15 årene

SWANs ønsker

- Redusere effekt av forurensing o.l. på akvatisk fugl og annet vilt
- Bygge opp kompetanse innen rehabilitering i Norge
- Forbedre norsk oljeberedskap slik at den inkluderer rehabilitering av vilt og restituering av natur på biologiske prinsipper
- Utvikle samarbeid med norske myndighetsorganer
- Videreutvikle et samarbeid med andre internasjonale organisasjoner med kompetanse innen rehabilitering

SWANs budskap

- Vi trenger et nasjonalt beredskap!
 - Hvis alt utstyr og trenet personell er på plass fra dag én kan rehabilitering av oljet vilt starte umiddelbart
 - Økt sjanse for å redde et større antall dyr
- Hva skjer NÅR dette skjer i Nord-Norge???

Nyttige kilder

- www.ibrrc.org
- www.ifaw.org
- www.sea-alarmnet.org
- www.fugler.no/reinfugl
- <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article1266102.ece>
- http://www.nioz.nl/nioz_nl/c7ecf888d9737e171b4632db510c2806.php - mange artikler o.l.
- www.swaninfo.no